

härstädes fylleriet vara en vanligare odygd. Men så förhåller det sig just icke.

Ytterst sällan ser man Savolaksbonden öfverlastad af starka drycker. I Karelen säges detta uti ännu högre grad vara förhållandet. Det bästa tillfälle till denna iakttagelse fanns under marknaden. Den stora folksamlingen på torg och gator var så tyst, att denna stillhet föreföll åskådaren och åhöraren nästan hemsk. Ty ett gladt sorl väntar man åtminstone att få höra. Endast det torg, der hästbyten ske, gjorde härifrån något undantag. Men äfven der tillgick så beskedligt, att veterligen intet enda af de sistledne höst planterade träden skadades, ehuru skyddade blott af några störrar. Så snart mörkret inträdde, och detta inträffade marknadstiden, den 16 Januari, kl. omkring fyra e. m., träffades ute på gatorna icke flera personer än under vårt fredligaste alldagslif – och de äro sannerligen lätt räknade.

Saima har tills nu glömt att förmäla om den betydliga hästhandel, som å orten drifves. Här samlas nemligen marknadstiden spekulanter från hela Finland, från Petersburg och andra orter i Ryssland. Äfven under sednaste marknad såldes en mängd hästar till ett pris mellan 5–900 Rubel stycket. Dessa hästar äro alla trafvare, uppfödda och inkörda af bonden, för öfrigt starkt byggda och uthålliga, men hvarken serdeles vackra eller eldiga. Emellertid måtte väl deras goda egenskaper vara öfvervägande, då de så högt betalas. Och hufvudsaken är, att de till vår penningefattiga landsort inbringa betydliga summor.

58 FRUNTTIMMER OCH RÄDDNINGSS- ANSTALTER.

Saima n:o 9 29.11 1844

Mamsell Bremer och H:fors Tidningar hafva bultat på det sköna könets ömma hjertan till förmon för de arma barn, hvilka andlig och lekamlig vanvård så lätt förer i brottets armar. Våga vi i bredd med dessa auktoriteter höja vår röst, så säga vi härtill blott: bättre något än intet!

Alla dessa föreningar, från Engelska Bibelsällskapet till De fattigas vänner i Stockholm, äro lika mycket ett skralt nödfallsplåster för medlemmarnes samveten som en ringa nödhjelp för den lidande menkligheten. De gifva godt tillfälle att öfva barmhertighet med pomp och ståt och att dertill öfva den med runstycken.

Det är känt, att England föregår Europa med exemplet af välgörenhetsanstalter för hela jordklotet. Der offrar Bibelsällskapet summor, öfver hvilkas storhet man i ett fattigt land kan häpna, derifrån bedrifves Missions verket, derifrån arbetas på slafveriets afskaffande, på fångelsernas reorganisation, på inrättandet af Räddningsanstalter o. s. v. Men okunnighet, nöd och brott tillväxa i England under dessa ansträngningar för världens bästa. Lord *Ashley* inlemnade 1843 en motion till parlamentet, yrkande på åtgärder till det ondas botande. Han beräknar, att i England och Wales finnas 2 millioner 70 tusen personer, hvilkas undervisning beror af de offentliga skolorna, men att i dessa kunna inrymmas endast 858 900 lärjungar. Han säger, att i Birmingham bland 5 550 inom ett års förlopp arresterade funnits 2 710, hvilka kunnat hvarken läsa eller skriva, att bland 16 000 arresterade i Manchester 4 618 varit i samma belägenhet. En några år förut äfven till parlamentet ingifven berättelse upplyser: att i samma länder ifrån år

1821–28 brottens antal stigit med en tredjedel, att t. ex. bland 530 fångar i ett fängelse 447 icke kunde läsa i bok, att bland 846 individer i ett korrektionshus funnos 294, som voro utan alla religionsbegrepp, 490, som icke kände Frälsaren till namnet, att bland 601 barn mellan 13–18 år i en fabrik räknades 43, som icke kände bokstäfverna, och 292, hvilka icke kunde mer än abc-boken. – Under sådana förhållanden i eget land uppträder äfven i Finland den skrytsamma Engelska frikostigheten.

Mamsell Bremers känslösamma uppmaningar afse väl icke en sådan verldsverksamhet. Men må man lugnt pröfva, hvad med äfven nämnda Räddningsanstalter kan uträttas. I Stockholm t. ex. finnes Prins Carls inrättning, der några tiotal barn underhållas. Der finnes ett »Sällskap för befrämjande af öm modersvård,» uti hvilket allt, hvad förnämt heter, visar sin Kristliga kärlek genom utdelandet af några tusen Riksdaler om året. Der finnas »De fattiges vänner,» hvilka sluta hvarje sammankomst med ett kalas och underdåniga skålar. Men brotten tillväxa, och under de kalla vinternätterna krypa 5–600 uslingar, som icke ega tak öfver hufvudet, tillsamman i de för dem upprättade barackerna.

10

Med ett ord: denna välgörenhet är skrytsam, men icke verksam. Redan förvaltningen för en sådan välgörenhetsanstalt förtärer betydliga procent af anslagen, desto större i ju mindre skala företaget är. Skall något ske, må då de ömsinta, hvilka förena sig för ändamålet, hvar och en förbinda sig att *under egen modersvård* uppfostra ett värlöst barn. Det är visst: detta lägger på dem själfva omsorg och bekymmer, från hvilka de eljest kunna friköpa sig med några Rubel. Det ger företaget mindre glans. Kanske fordrar det också större omkostnad. Men om t.ex. trehundra af Helsingfors invånarinnor inginge en sådan förbindelse, så vore derigenom troligen tiofaldt mera uträttadt än genom en Räddningsanstalt.

20

30

Men ännu ett ord. Mensklig svaghet gör, att hvar och en hellre själf gifver en allmosa än till statskassan betalar en uttaxerad summa, den vanlottade delen af befolkningen till godo. Och likväl står, hvad den enskilda härvid kan göra, vida under Regeringens åtgärder. Dock äfven bland dessa ega välgörenhetsanstalter ett mindre värde än åtgärder, hvilka sätta den egendomslösa befolkningen i tillfälle att förtjena sitt uppehälle. Vi hafva redan vågat antyda en ännu i landet saknad utväg härtill, nemligen handverkens uppmuntran. Vi skola framdeles söka gifva skäl för vår åsigt, att gällande stadgar angående laga försvar och lösdrifveri kanske icke underhjelpa den fattigare samhällsklassens sjelfbestånd, samt att detta äfven till någon del motarbetas af en på kommunerna fördelad fattigförsörjning.

40

59 KNÄPP.

Saima n:o 9 29.11 1844

Helsingfors Tidningar hafva verkligen varit qvicka, och detta ursäktar mycket, äfven det att intet förljudes om de »Finska syftena,» hvilket sednare i all händelse var att förmoda. Lämpligt torde således vara, att H. T. låta dessa ord utgå ur sin Prenumerations Anmälan.

50

Men då det engång lyckats Saima bringa saken så långt, att hennes värda kolleger börja visa qvickhet i stället för sura miner, så kan det för henne vara tid att säga ett allvarsamt ord. Hon kan kanske nu hoppas